

Drugsproblemen vraagt om drie vormen van beleid

Hans Boutellier*

Burgemeester Halsema van Amsterdam heeft de kat de bel aangebonden: de oorlog tegen drugs helpt geen zier. Sterker nog, er is groeiende evidentie dat deze averechtse effecten heeft. Een voorbeeld van zo'n effect is de keiharde strijd die ontstaat nadat politie en justitie een gat weten te slaan in de drugsaanvoer. Zelfs een kleine gemeente als IJmuiden is al maanden het slachtoffer van niets ontziende rivaliserende drugsbendes omdat een deel van de markt is vrijgekomen. Beschietingen en explosies zijn aan de orde van de dag.¹

Met een grote internationale conferentie, een opiniestuk in *The Guardian*, een grondige strategische verkenning² en navenante publiciteit in Nederland trok Amsterdam het initiatief naar zich toe. Bravo! Maar nu?

De problemen met de repressieve aanpak zijn bekend: dweilen met de kraan open, het geweld neemt juist toe en rekrutering van kwetsbare jongeren blijft een peulenschil. De georganiseerde drugscriminaliteit en de onmacht in de bestrijding maken het stellen van de vraag naar legalisering onontkoombaar. Er is – niet alleen in Nederland – een onoverbrugbare kloof tussen wet (het mag niet) en naleving ('so what'). Drugsgebruik is genormaliseerd, dus regulering ligt voor de hand.

Minister van Justitie Yesilgöz kwam al snel met een reactie op het Amsterdamse initiatief: bestrijding van het geweld heeft prioriteit en regulering kan alleen in internationaal verband. Het is een gemakzuchtige Pavlovreactie, vanuit een bangig departement waar iedere innovatie is uitgeperst. Ze heeft desalniettemin wel gelijk. Internationaal beleid is aangewezen en drugsgeweld mag niet onbestraft blijven.

Maar het een hoeft het ander niet uit te sluiten.

De angst om over regulering van drugs te spreken is begrijpelijk als die wordt gepresenteerd als 'dé alternatieve aanpak'. Zo leuk zijn drugs niet. Er is verslaving, er is georganiseerde misdaad en er een verregaande corruptie van sectoren. Er is daarom behoefte aan een breed politiek programma, waarbij regulering een van de lijnen is.

Er is een repressieve aanpak nodig van de drugseconomie, die zich vooral moet richten op het frustreren van het criminele verdienmodel. Deze krijgt steeds meer vorm in de

---

¹ [In IJmuiden wordt een drugsoorlog uitgevochten, en dat merken de inwoners nu ook - NH Nieuws](#)

² [DrugscriminaliteitRichting2035OntwikkelingenAMS.December2023.pdf](#)

samenwerkingsverbanden van politie, OM, gemeenten, FIOD en de financiële wereld. En de gevaarlijkste figuren moeten strafrechtelijk worden achtervolgd.

Daarnaast is een preventieve aanpak van de grond gekomen via intensief jongerenwerk en versterking van zwakke wijken en regio's. Hierbij zou ook meer ingezet kunnen worden op ontmoediging van drugsgebruik. Gek genoeg kan dit nu niet van de grond komen, want drugs zijn toch verboden? En dat verwijst naar een nieuw derde spoor in de aanpak, een pragmatische benadering van het gebruik van drugs.

Veel drugs zijn buitengewoon schadelijk, andere kunnen zoals alcohol, met mate, de gewenste roes brengen. Regulering kan bijvoorbeeld betekenen dat men XTC in clubverband gebruikt, dat verstrekking aan verslaafden (zoals nu al heroïne en methadon) is toegestaan, dat psychotrope stoffen medicinaal en in therapeutische behandeling zijn toegestaan. Zelfs commerciële handel in cannabis en paddo's is niet uitgesloten. De eerste experimenten komen van de grond.

Regulering is geen simplistisch alternatief voor repressie – dat is het verkeerde frame. Het is een noodzakelijke aanvulling op het huidige beleid. De criminele drugseconomie is een veelkoppig monster, dat de rechtsorde en de morele kwaliteit van de samenleving ondermijnt. Hier passen idealistische verhalen over legalisering net zo min als het blinde vertrouwen in 'een keiharde aanpak'. Het hoogst haalbare is het beheersbaar maken van de problemen. Daarvoor moeten alle zeilen worden bijgezet, zelfs dat van voorzichtige regulering.

*De auteur is expert op het terrein van veiligheid en samenleving.